

HÍRADÓ GYOMAENDRÓDI

GYOMAENDRÓD VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

XI. ÉVFOLYAM 8. SZÁM

1992. AUGUSZTUS

MEGJELENIK HAVONTA

ÁRA: 15 FT

ŐT ÜNNEPELTÜK

Pogánynak született. Vajknak hívták, a gyermekkorában elnyert kereszttségben kapta István, első vértanú nevét. A sors azonban Vajk-Istvánnak nem adta meg a mártíromság koszorúját, bár küzdelmes élete során nemegyszer állt közel hozzá. Az első súlyos teherpróbát apja, Géza halálakor (997-ben) kellett kiállnia a fiatal Istvánnak. Ekkor már házas volt, élvezte a bajor feleségével Magyarországra jött lovagok hatékony támogatását, amikor a pogánysághoz szító, a Géza „újtáisaival” szemben álló idősebb rokon, Koppány kelt fel ellene, és magának követelte a törzsfői és a fejedelmi hatalmat. A jobbára németek segítségét élvező István győzelmet aratott, s ezzel eldőlt, hogy saját törzse a Géza nyitotta és az István által még szélesebbre tárt úton halad tovább. Az ezredfordulón a fél-„barbár”, félpogány pannóniai törzsi vezető (Géza) fiából keresztény király lett, aki a császár buzdítására a római pápától koronát nyert. Az új évezred első néhány évtizedében lázas tevékenységet folytatott István. Hosszú és szívós munkával fokozatosan terjesztette ki a maga uralmát, az általa képviselt hatalmi formát és hitet a Kárpát-medence többi törzse fölé. Egyeseket – az erdélyi Gyulát, a Maros vidéki Ajtonyt, valamint a Duna–Dráva vidéki fekete magyarokat – fegyverrel győzött le, másokat – Aba Sámuelét északon és Vatát a Körösök vidékén – házassággal vagy a kereszt erejével kapcsolt magához, illetve családjához. 1030-ra a nagy mű készen állott: a hajdani magyar törzsszövetség – a törzsi széthúzás és elkülönülés hosszú évtizedei után – „jobb kiadásban”, magasabb szinten született újjá, az egész Kárpát-medencére kiterjedő magyar állam formájában. A király mellett tanács (szénátus) létesült, a tegnap még törzsi területeken vármegegyék és várispánságok szerveződtek, a minapi szabadok függésbe kényszerültek. A Géza kori egy püspökség és egy bencés monostor mellett újak létesültek, a falvakban templomok épültek. A társadalom fölé nővő világi és egyházi előkelők szolgáltatásokat és adókat követeltek, illetve hajtottak be az alávetettektől. Magyarországot

mérföldes léptekkel haladt előre, hogy felzárkózzék az évszázados előnyt élvező Nyugat-Európához. Újabb lovagok és papok jöttek a szélesre tárt kapukon, s aligha véletlen, hogy István egyenesen az egynyelvű és egyerkölcsű ország törékeny és esendő voltát hangzottta. Nyugati mintára indult el Magyarországon az oklevéladás, nyugati példákat követett a törvényalkotás, nyugati pénzlábat utánozt a hazai pénzverés. István állama

néhány évtized alatt a latin rítusú keresztény Európa szerves része lett. István politikusi messzelátását, emberi eltökéltségét jelzi, hogy a nehézségek és sorscsapások nem térítették el a vállalt úttól. Az erdélyi Gyulában tulajdon anyja testvérét verte le, a sors minden fiától, utóljára a már férfivá érett Imrétől is megfosztotta, Vászoly személyében a saját unokatestvére emelte rá a gyilkos fegyvert, élete utolsó éveit pedig az egyenes ági örökös hiánya és a tartós betegség nehezítette meg. A harcot azonban egy pillanatra sem adta fel. Amikor 1038. augusztus 15-én (pontosan nem ismert életkorban, a legnagyobb valószínűség szerint 63 éves korában) meghalt, erős államot hagyott hátra. K. Gy.

„Október 1-jén nyithat a Sportsarnok!”

– közölte velünk NAGY PÁL, a GYOMASZOLG vezetője, ugyanis dolgozói szeptember 29-én befejezik azokat a munkálatokat, amelyek lehetővé teszik a létesítmény használatát.

A TARTALOMBÓL

János bácsi, köszönjük!

(6. oldal)

Hónapunk ÁSZ-a Dr. Sabján László fogorvos

(7. oldal)

60 évvel ezelőtti karikatúrák

(10–11. oldal)

Labdarúgócsapataink őszii sorsolása

(14. oldal)

ÉRDEKÜNKBEN

Az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal üléseiről

AUGUSZTUS 11.

A napirendek megtárgyalása előtt Kun Lászlóné a Hőtechnikai és Gépipari Kft. dolgozója kért szót, aki a következőt közölte a hallgatósággal.

A Hőtechnikai és Gépipari Kft. privatizáció előtt áll. 160 polgár számára tud folyamatosan munkát adni. Sajnos a termékek egy részének előállítását külső kooperációval kell elvégezni (Füzesgyarmat, Nagykörs). Kéri a Képviselő-testületet, hogy vonja vissza azt a korábbi állásfoglalását, amely azt tartalmazza, hogy 3,5%-os részét kivonja és nem tart rá igényt. Legalább addig tartsák meg a jelzett hányadot, míg az új tulajdonosok megjelennek. Ha állásfoglalásukat megváltoztatják, azt közöljék a Budapest Holdinggal.

1. CÉLTÁMOGATÁSOKHOZ PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSA

– A 617. Sz. Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari Szakközépiskola 288 m² alapterületű tornaterem építésének pályázata zöld utat kapott. Az állami céltámogatással megvalósuló önkormányzati beruházás összköltségét 15 840 000 Ft-ban határozták meg. Saját forrásként 1993-ban 900 000 forintot, 1994-ben 8 604 000 forintot az éves költségvetési rendeletben a testület biztosít. (Később ez a „kicsi” tornateremcske vajon kétszeresére nő-e, ez már a jövő títka, ugyanis a terv az, hogy évek múlva kiegészítik egy normális méretre (22×40 méterre).

A Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szaközép- és Szakmunkásképző Iskola leánykollégiuma 50 férőhellyel bővülne a jelenlegi épület tetőtér-beépítése esetén. Ennek a beruházásnak az összköltsége 9 890 000 forint lenne. (Ebből az állami támogatás 40%-os mértékű).

A Kulturális, Oktatási, Sport és Kisebbségi Ügyekkel Foglalkozó Bizottság és a Városfejlesztő és Fenntartó Bizottság ennek a megvalósításához a pályázat beadását támogatta. Az önkormányzat 8 IGEN, 7 TARTÓZKODIK és a POLGÁRMESTER TARTÓZKODIK szavazatával nem fogadta el ezt a kérést.

– A 132 000 000 forint összköltségű közműépítések állami céltámogatással megvalósuló szintén önkormányzati beruházást viszont megszavazták. Ide a lakosság is befizet, így a fenti összeg csökken.

A csatorna- és szennyvíztisztító telep építése saját forrásként 85 420 000 forintot jelölt meg az éves költségvetési rendeleteiben. (Külön az ütemezés.)

– Az orvosi gép-műszer beszerzéséhez a céltámogatás kérése kompromisszum létrejötte után módosult. Az önkormányzati beruházás összköltségét 4 000 000 forintot LABORATÓRIUM létesítésére kell majd felhasználni.

(Az egészségügy katasztrofális helyzetét dr. Gedei Margit „szemléltette”, dr. Palya József érveivel ezt megerősítette, és számítógépes adatfeldolgozás fejlesztését

3. TÁJÉKOZTATÓ A REFORMÁTUS ÉS EVANGÉLIKUS EGYHÁZAK-KAL KÖTENDŐ MEGÁLLAPODÁSOKRÓL

A Kulturális, Oktatási, Sport és Kisebbségi Ügyekkel Foglalkozó Bizottság négy megállapodástervezetet készített a Református Egyházzal kapcsolatban, de egyiket sem javasolta megtárgyalásra.

Sipos Tas Tőhötöm református lelkész

Az ütemezés

	1993		1994		1995	
	Bekerülési ktg.	önk. saját forrás (ezer Ft)	Bekerülési ktg.	önk. saját forrás (ezer Ft)	Bekerülési ktg.	önk. saját forrás (ezer Ft)
Blaha és térsége	13 00	9 310	17 200	12 040		
Népliget	4 000	2 800	2 600	1 820		
Besenyszeg	10 800	7 560	6 800	4 760		
Csókási	5 000	3 500	5 500	3 850		
Hősök-Kazinczy-Bajcsy	6 500	4 500	13 500	9 450	10 000	7 000
Szennyvíztisztító telep	37 700	18 850				
Összesen:	77 300	46 570	45 600	31 920	10 000	7 000

szorgalmazta. Azt is megjegyezte, hogyha csak a KÁRTYAPÉNZRE támaszkodik az egészségügy az ALAPELLÁTÁS összeomlik.

(„A kártya! A milliárdokba kerülő kártya, amely milliárdokban azoknak a szerencsétleneknek a forintcskái is benne vannak, akik nem tudják kiváltani a szívgyógyszerüket. Baklövés? Ökörésg! Csak futkározás, lajstromozás, zúrzavar, orvosnak, nővérnek, betegnek. Mit számít az, ha a körzeti orvost ezentúl házi orvosnak nevezzük?”)

Idézet RÁKOSY GERGELY: SÍKOS ANGOLNÁK című az Élet és Irodalom július 31-én megjelent riportjából.

2. AZ ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLET ÚJJÁSZÜLETÉSE

Gyomaendrőd Város Önkormányzat mint jogi személy belép az újjászervezésre kerülő Önkéntes Tűzoltó Egyesületbe, vállalja a tagdíjfizetést (50–100 Ft lehet), egyidejűleg a költségvetés készítésekor az egyesület támogatására egy adott fedezetet elkülönít. Majd kéri a Polgári Védelmi Bázis emeleti részének ingyenes használatát a tűzoltók részére. (A polgármester megjegyezte, hogy a feletti nyugati országokban a városok vezetői sok esetben tiszteletbeli tűzoltók, és hivatkozott arra, hogy milyen nagy hagyománya van az ottani tűzoltók megbecsülésének.)

– miután ez tudomására jutott – megkérdezte az önkormányzatot, hogy hajlandó egyáltalán megállapodni a visszakért ingatlanok ügyében? Véleménye szerint a képviselők lehet, hogy nem veszik mind ezt komolyan. A Református Egyházat sürgeti az idő a beiskolázás miatt. Kéri a megegyezésre a hajlandóságot, mert akkor az illetékes minisztérium döntését kell elfogadni.

Végül megállapodás született, hogy a Kulturális Bizottság és Pénzügyi Bizottság csak ezt tárgyalná meg szokásos ülésén, vagy egy bizottság alakulna, amely döntene. A következő testületi ülésen ez ügynek a végére már pontot kellene tenni.

Az Evangélikus Egyház dollár árfolyamon kérte a 2 000 000 forintos kártalanítás összegére vonatkozó garancia vállalását. Ezzel kapcsolatban is tovább folynak a tárgyalások a két fél részéről.

4. INGATLANVÁSÁRLÁS

Vitatkoztak a képviselők a Béke Tsz tulajdonát képező faház megvásárlásáról. Az épületet és környékét ifjúsági üdülésre szánják (dr. Kovács Béla képviselő ki is jelentette a kételkedőkkel szemben: „A város gyerekeinek, saját gyermekeinknek vennék meg!) A többség megvételt mellet szolalt fel, tehát elfogadták. Mellé a Megyei Munkaügyi Tanács által meghirdetett munkahelyteremtő beruházások tá-

mogatásával kapcsolatban 1 munkahely (gondnok) létesítésére a pályázat benyújtását is támogatták. A pályázat esetlegesen elnyert összeget a Képviselő-testület a faház megvásárlására használja fel.

– Megszavazták a GYOMACOOOP Kft. tulajdonában lévő Gyomaendrőd, Árpád úti üzlethelyiség megvásárlását is (vétélár: 300 000 Ft).

5. ÚJKERT SORI TELEKÁRAK MEGHATÁROZÁSA

Az önkormányzat az Újkertsoron található beépíthető 560 m²-es közművesített telkek vételárát 170 000 Ft-ban határozta meg. A telkek megvásárlásához az első lakáshoz jutók esetében az alábbi kedvezményeket biztosítja.

– 100 000 Ft vissza nem térítendő támogatás, 50 000 Ft kamatmentes részletfizetési kedvezmény, melynek futamideje 10 év.

Nem első lakáshoz jutók esetén a kedvezmény: 70 000 Ft-os részletfizetési kedvezmény, melynek ideje 10 év és szintén kamatmentes.

A vevőkijelölést és a kedvezmények jogosságát a Szociális és Egészségügyi Bizottság dönti el.

6. ISKOLABUSZ MŰKÖDÉSE ÉS...

A város Képviselő-testülete az 1992–93-as tanévben az iskolabusz működésével egyetért és támogatja. Az 1992-ben felmerült 250 000 forint költség fedezetére az 1992. évi rendkívüli nevelési segély jelöli ki.

Az 1993-ban várható 339 000 forintot be kell tervezni. (Ennek megszavazása méltán megérdemli az elismerést, hisz Békés megyében az iskolások sehol sem utaznak teljesen ingyenesen!)

Szintén dicséretes az is, hogy a Képviselő-testület az új tanévben a gyomaendrődi általános iskolai tanulókat 100%-os, a középiskolásokat 50%-os tankönyvtérítési támogatásban részesíti.

(A vidéken tanuló, de gyomaendrődi állandó lakosú gyermekekre is vonatkozik, iskolájuktól hozott igazolás alapján kapják meg a támogatás összegét.)

7. A GYOMAI ÁLLATPIAC ÚJ HELYÉNEK KIJELÖLÉSE

A Zrínyi M. utca végén található 1600 m² nagyságú területet jelölték ki.

(Krucsió Lajos képviselő érdeklődött, hogy a már oda elhelyezett kerítéseknek, vasoszlopoknak mi lett a sorsa – a jegyző gyors, tömör válasza nem késett – „elopták”).

8. BEJELENTÉSEK

– A Kner Imre Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola a Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola kollégiumaiban, valamint a 3. Sz. Általános Iskola Diákotthonában

1992. szeptember 1-től 300 Ft kollégiumdíjat vagy hozzájárulást kell fizetni a középiskolás tanulóknak.

– A testület támogatja az endrődi piac betéti társasági formában történő kialakítását és működtetését.

– A Kner Imre Gimnázium abban a megtiszteltetésben részesül, hogy az UNITED STATES PEACE CORPS jóvoltából angol nyelvtanárt kap, aki két évig tanít az iskolában, és feladata, hogy a körzet angol tanító pedagógusainak továbbképzést tartson.

A testület a küldött nyelvtanár részére a Vásártéri lakótelep 23. épületében szolgálati lakást ad. A lakás berendezésének 50%-át a Gimnázium fizeti. A másik felét a három általános iskola és a másik két középiskola fedezi. Egy iskolára így 10% jut.

– Korbály Györgyné zongoratanár Beregszászról érkezett városunkba, a zeneiskola alkalmazta, így beindulhat az endrődi tagozat is. A tanárnő részére a testület szolgálati lakásként a Gyomaendrőd Október 6. lakótelep A/13. számú részt jelöli ki.

(A testületi ülés végére megérkezett Dávid István a gyomaendrődi MSZMP vezetője, ezt konstataálta át dr. Frankó Károly polgármester és a következőképpen összegezte az augusztus 20-ára tervezett munkaspárti endrődi rendezvény elutasítását:

„A város vezetését felkereste Tanai Ferenc, Baukó Mihály és Dávid István, hogy az MSZMP részére országos ünnepség megtartásához járuljunk hozzá az endrődi ligetben. Én egy személyben nem döntöttem, ezért került az éppen esedékes testületi ülés napirendjére. A jelenlévő képviselők 9 „nem” és 3 „tartózkodik” szavazattal elhatárolták magukat ettől a rendezvénytől.

Ezzel kapcsolatban meglepő sajtói elferdítések, félremagyarázások korbácsolták fel a lakosság hangulatát.

Amióta az ország tudomására jutott elhatározásunk, számtalan levél és telefonhívás érkezett, sokan gratuláltak döntésünkhöz (egyesületek, magánszemélyek), és természetesen sokan az MSZMP tagjai hevesen tiltakoztak (többen Túrkevérről).

Hangsúlyozom, hogy mi nem üldözzük a kommunisztákat! A testületüléseken nem szoktak pártcsatározások lenni, próbálják csendben tenni a dolgukat. Ezért szeretném hitelesen tájékoztatni a városunk lakosságát állásfoglalásunkról:

– Nem igaz, hogy Thürmer Gyulát nemkívánatos személynek nyilvánítottuk.

– Nem igaz, hogy a Munkáspártot kitiltottuk Gyomaendrődről.

– Igaz, nem tartottuk szerencsésnek, hogy éppen ezen a nagy nemzeti ünnepünkön országos nagygyűlés legyen, s majd „árkapcsolásként” szövetkezeti fórumot tartanak az endrődi ligetben.

– A liget alkalmatlan 1500–3000 ember fogadására (nincs nyilvános WC, megfelelő parkolási lehetőség stb.).

(Időközben az újabban kijelölt város Jászberény önkormányzata sem engedélyezte az MSZMP összejövetelét.)

„A karakán polgármester”

Alig hangzott el a tv-ben az interjú a polgármesterünkkel (amit éppen Gyomán alig láthattak, áramszünet miatt), amikor egyik barátom felhívott Budapestről és gratulált, mondván „karakán polgármesterek” van.

Mikor megkérdeztem, mire alapozza véleményét azt mondta, a nyílt kiállása az ország színe előtt. Én azt válaszoltam, hogy nem karakánságnak hanem inkább kötelességteljesítésnek tartom, amely a városért és a lakosságért érzett felelősségből ered, amelyre esküt tett beiktatásakor és az eskü és a hivatás ezért kötelez.

Polgármesterünk ezt megtette és ki tudja mitől óvta meg városunkat, ez nem politikai döntés, hanem városunk biztonsági intézkedésének a következménye. Felelősségteljes döntésében mi kereszténydemokraták a legmesszebbmenőkig támogatjuk a polgármestert és az önkormányzatot.

Még egyszer megköszönöm és a gratulációt ezúton továbbítom az illetékesekhez.

Vaszkó András

Ezután szót kért Dávid István munkáspárti vezető, aki feldühödten FASISZTA érzelműnek titulálta a testületet, majd felolvasott két üdvözlőlapot (más megyéből érkezettek), amellyel további helytállásra, kitartásra buzdítják az itteni MSZMP-seket. Ez nem demokrácia – folytatta –, majd a „fejükre olvasta” a doktorátussal rendelkező képviselőknak, hogy a diplomájukat a volt szocialista rendszerben kapták. Ő sokkal többet tett ezért a városért társadalmi munkában, mint jó néhány képviselő.

A testület nevében a polgármester felháborodottan visszautasította a FASISZTA jelzót. Szintén ez ellen protestált és egyben kérte ennek visszavonását Hunya Lajos és Szerető Béla képviselő is.

Dávid István mint MSZMP-tag félig-meddig visszavonta, de hangsúlyozta: mint magánember továbbra is fenntartja kijelentését.

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete 21/1992./VII. 01./KT számú rendelete

Az állattartásról

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete az 1990. évi LXV. tv. 16. §-ban biztosított jogkörében eljárva a kulturált és az emberi együttélés szabályait nem sértő állattartás kialakítása érdekében az alábbi rendeletet alkotja.

1. §

1. A rendelet hatálya Gyomaendrőd Város belterületére, és az 1. számú mellékletben meghatározott zártkertekre terjed ki.
2. A rendelet célja, hogy a város belterületén biztosítsa a közegészségügyi, állategészségügyi környezetvédelmi előírások érvényesülését, valamint az állattartásra szolgáló épületek építése esetén az építési szabályok érvényesülését.

2. §

1. A város belterületén állatot tartani, tenyészteni (továbbiakban: tartani) ezen rendelet előírásainak megtartásával lehet.
2. A város belterületén a nagyszámú állattartás tilos!
3. a) Nem helyezhető el állattartó épület, és nem tartható állat a város belterületén köztisztviselők (egészségügyi, művelődési, oktatási stb.), üzemi konyha, élelmiszerüzemek, élelmiszerüzletek, vendéglátóipari egységek területén, és ezek közvetlen szomszédságában (az érintett ingatlanok oldalhatárától számított 50 m-en belül lévő ingatlanon). Új élelmiszerüzletek, vendéglátóipari egységek létesítése esetén a létesítő köteles a szomszédos ingatlantulajdonosok hozzájárulását kikérni.
- b) Nem megengedett az állattartás telepszerűen épült többszintes lakóházaknál.
- c) Nem megengedett az állattartás az üdülőterületeken.
- d) Nem megengedett az állattartás a belterületi holtágak partjától számított 20 m-en belül.
- e) Nem megengedett az állattartás az 1. számú mellékletben felsorolt zártkertekben.
4. A (3.) bekezdésben meghatározott területek állattartási tilalma nem vonatkozik a kutyára, macskára, kalitkában, akváriumban és terráriumban tartandó állatokra, baromfifélékre, melynek száma összesen a 25 db-ot nem haladja meg, amennyiben őlban vagy ketrecben tartják.
5. A város zártkertjeiben – ahol állattartás egyébként megengedett – számszerű korlátozás nincs.

3. §

1. Az állatok elhelyezésére szolgáló új épület létesítése építési engedélyköteles.
2. Állattartással kapcsolatos létesítményre építési engedély csak az OÉSZ-ben foglaltak szerint adhatók ki.
3. A védőtávolság betartásán túl az alábbi előírásokat is meg kell tartani új létesítések esetén:
 - a) az állat kifutója a hátsó telekvonaltól (telekhatártól) 3 m-en belül nem kerülhet elhelyezésre.
 - b) állatkifutó építési telekhatáron elhelyezhető, azonban 1,5 m magas tömör kerítést kell létesíteni.

4. §

1. Gyomaendrőd Város belterületén az állattartó köteles a jószágápolmány számának megfelelő zárt és szivárgásmentes trágyatárolót biztosítani, melyet a fentieknek megfelelően fedlappal köteles ellátni, és azt köteles zárva tartani.
2. A trágyatároló helyének kijelölésére az OÉSZ szabályai az irányadók.

5. §

1. Az ebtartás számban nem korlátozott, de az emberi együttélés szabályait nem sértheti.
2. Kettő vagy több lakást magába foglaló lakóházaknál az ebtartáshoz a tulajdonosok (lakók) többségének a hozzájárulása szükséges.
3. A város belterületén ebtenyésztetést létesíteni kifejezetten csak kertes családi ház udvarán lehet.
4. Ebet csak olyan körülmények között lehet tartani, hogy az emberben kárt ne okozhasson. A harapós eb tényét az ingatlan bejáratánál figyelmeztető táblával kell jelezni.
5. A be nem kerített ingatlanon ebet szabadon tartani tilos.
6. Közterületen ebet csak pórázon lehet vezetni úgy, hogy az másban kárt ne tehessen.
7. Az eb tulajdonosa vagy az eb felügyeletével megbízott személy köteles biztosítani azt, hogy az eb a gyalogjárdát, nyilvános parkot, lakóház közös használatú területét ne szennyezze, a keletkező szennyezést köteles haladéktalanul eltávolítani.
8. Az eb tulajdonosa köteles az eb tartási helye szerint illetékes települési önkormányzati jegyzőnél bejelenteni nyilvántartásba vétel céljából, ha az eb
 - három hónapos kort elérte,
 - az eb elhullott vagy elveszett,
 - új tulajdonoshoz került.
9. Az eb tulajdonosa vagy tartója köteles, ha az eb három hónapnál idősebb vagy a három hónapos kort elérte 30 napon belül saját költségére állatorvossal veszteség ellen beoltatni.
10. Az évenkénti védőoltás megszervezéséről a jegyző gondoskodik, az eb tartója köteles ezt igénybe venni és az ebet beoltatni.

6. §

Méheket tartani a 2. § 3. és 5. bekezdésében felsorolt helyeken tilos. A város belterületén nem telepszerű lakásoknál a méhtartásra a 15/1969. (XI. 6.) MÉM sz. rendelet az irányadó.

7. §

Háziállatnak nem tekinthető – vadon élő állatok tartásához előzetes állattartási engedély szükséges, melyhez előzetesen be kell szerezni az ÁNTSZ, valamint az Állategészségügyi szakhatósági állásfoglalást.

8. §

1. A város belterületén – felügyelet mellett – csak kistestű haszonállatok legeltetése földutak mentén és az erre a célra kijelölt közterületen lehet. Közterületen – (út, utca, tér) az állatot legeltetni csak az állattartó ingatlan mentén szabad. Más ingatlanok előtt csak az ingatlan tulajdonosának (használójának) előzetes hozzájárulásával lehet.
2. Az állatok legeltetése során az állat tulajdonosa köteles gondoskodni a közterület parkosított részén lévő növényzet, járdák, épületek károsodástól, szennyeződéstől való megóvásáról.
3. Az állatokat az ingatlan közös használatú helyére (udvar, kert) kiengedni, etetni, legeltetni csak a társtulajdonos, lakótársak előzetes hozzájárulásával lehet.

9. §

- Külterületi legelőre a tulajdonos jogosult a legeltetést végző szervvel kötött megállapodás alapján állatait kihajtani és ott legeltetni.
- Állatokat a külterületi legelőre és vissza a 3. számú mellékletben meghatározott útvonalon és időben lehet ki- és behajtani.
- A legelőre járó állatok tulajdonosai állataikat kötelesek a pásztornak átadni, a hazatérő állatokat fogadni.

10. §

- Állati hullát, állati eredetű hulladékot és mellékterméket a gyepmesteri telepre kell szállítani ártalmatlanítás céljából.
 - eb, macska, baromfi, három hetesnél fiatalabb malac, gida hulláját a termelő saját családi házas ingatlanán eláshatja
 - az a) pontban felsoroltaknál nagyobb testtömegű állat hulláját csak a gyepmesteri telepen lehet ártalmatlanítani
 - az állathulla gyepmesteri telepre történő szállítása az állat tulajdonosának feladata

11. §

Az állati hulla ártalmatlanításáért, a gyepmesteri telep használatáért nem kell térítési díjat fizetni.

12. §

- Ezen állattartásról szóló rendeletben foglalt rendelkezések betartása érdekében szükséges hatósági eljárás a jegyző hatáskörébe tartozik.
- A 2. § 3. bekezdésében foglaltak alól a jegyző maximum egy évre felmentést adhat.
- Ahol az emberi együttélés szabályait és az állattartással összefüggő egészségügyi, állategészségügyi, környezetvédelmi, építészeti előírásokat nem tartják be, ott a jegyző az állatok számát korlátozhatja, vagy az állattartást megtilthatja.
- Szabálysértést követ el és 10 000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható az aki:
 - az állattartás korlátozásának 2. § 2. és 3. bekezdés a), b), c), d), e) pontjaiban foglalt szabályait,
 - a védőtávolságok 3. § 3. bek. a), b) pontjaiban megszabott előírásait,
 - az állati trágya tárolására és kihordására vonatkozó 4. § 1. és 3. bek. szabályait,
 - az ebtartás 5. § 2. és 5. bekezdésében foglalt előírásokat,
 - a háziállatnak nem tekinthető állatok tartására vonatkozó 7. § szabályait,
 - a legeltetésre vonatkozó 8. § előírásait megszegi.
- A szabálysértés elkövetéséért a jegyző által erre feljogosított Polgármesteri Hivatal dolgozója helyszíni bírságot szabhat ki.

13. §

Jelen állattartásról szóló rendelet 1992. július 1. napján lép hatályba, egyidejűleg a Gyomaendrőd Városi Jogú Nagyközségi Tanács 1/1985. (I. 21.) számú állattartásról szóló tanácsrendelet hatályát veszti.

Gyomaendrőd, 1992. május 12.

dr. Frankó Károly s. k.
polgármester

Csorba Csaba s. k.
jegyző

E rendelet 1992. július hó 01. napján kihirdetést nyert.

Gyomaendrőd, 1992. július 15.

Csorba Csaba
jegyző

1. számú melléklet

Azon zártkertek, ahol az állattartás nem megengedett:

Templomzug	Danzug	Sóczózug
Torzás (külső, belső)	(külső, belső)	Pocos
Bónomzug (külső is)	Harcászug	Kecskészug
Sirató	Fűzfászug	Peres
Kecsegés	Pappzug	Bogárzó
(külső, belső)	Baltás	Kiszug
Susány	Simai	
Rév-zug		

2. számú melléklet

Megnevezés	Védőtávolságok (méter)				
	Lakó-épülettől	ásott kút	fúrt kút	vízvez. kerti cs.	holtág
Góré, magtár	12	–	–	–	10
Kistestű haszonállat ólja, kifutója	6	10	5	1	20
Nagytestű haszonállat ólja, kifutója	10	15	5	3	20
Szálastakarmány tárolóhely, kijelölt trágyatároló	20	–	–	–	10
	15	15	10	5	20

3. számú melléklet

Közös legelőre történő ki- és behajtási útvonal

Indulási pont: Kossuth L. u.–Zrínyi M. út kereszteződése

Útirány: Szántó K., Kiszréti u., Hunyadi u.

Ki- és behajtás időpontja:

Kihajtás: május 1.–szeptember 30-ig	06 óra
október 1.–október 31-ig	07 óra
Behajtás: május 1.–szeptember 30-ig	17 óra
október 1.–október 31-ig	16 óra

Értesítés

A Békés Megyei Földművelésügyi Hivatal tájékoztatása alapján felhívjuk azon magántermelők és egyéni vállalkozók figyelmét, akik az aszálykár miatt kérik földadójuk elengedését és mérséklését, hogy a kárfelmérés iránti kérelmüket az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalánál (Gyomaendrőd Szabadság tér 1. sz.) nyújthatják be.

Tájékoztatjuk továbbá a lakosságot, hogy az érintett aszálykárosult termelők földadó fizetési kötelezettség felfüggesztésére irányuló kérelmüket ajánlott postai küldeményben az APEH-nál kérhetik.

Gyomaendrőd, 1992. augusztus 14.

Csorba Csaba
jegyző

**Felhívjuk a Szülők figyelmét,
hogy általános iskolás gyermekeik**

INGYEN KAPJÁK

a tankönyveket!

János bácsi, köszönjük!

Gyomaendrőd város javára Varjú János (11301190134 an.: Gyuricza Terézia) Gyomaendrőd, B. Molnár u. 31. szám alatti lakos felajánlotta ingatlanát. Az ingatlan értéke: 450 000 Ft.

Az ingatlanért a Gondozási Központ vállalja az örökhatározó gondozását, ápolását. Az ingatlan szociális célra kell felhasználni.

Számunkra ez igen nagy jelentőségű, mert úgy gondoljuk, hogy talán ezzel el tudnánk indítani egy folyamatot, melynek során az idős, egyedül élő emberek azokra hagynák életük során összegyűjtött értéküket, akik gondozzák. (Nem pedig a nevető örökösökre!)

Mindenféleképpen ez az ingatlan nemcsak a város számára nagy érték, hanem az ingatlan vonzókörzetében lakók számára egy nagyon jó lehetőség arra, hogy könnyen megközelítő helyen juthatnak a szociális ellátáshoz. Varjú János gesztusa példa értékű. Úgy próbál gondoskodni önmagáról, hogy ezzel számtalan magára maradt, idős, beteg társának is segítséget nyújt.

A területi szociális gondozás fejlesztése szempontjából ez a felajánlás a város számára igen jelentős. A Besenyszeg és a Magtárlapos nehezen ellátható terület, mert tőle igen távol esnek a működő Idősek Klubjai. A műszaki csoporttal és a Gondozási Központ vezetőjével az ingatlan megtekintettük és reális lehetőségnek tartjuk azt a megoldást, hogy itt kialakítsunk egy 20 fős Idősek Klubját – hasonló megoldásban gondolkoznánk, mint a Sallai u. 4. szám alatt.

Az önkormányzatnak az alábbi kötelezettséget kell vállalnia az öröklési szerződés megkötése során:

Varjú János örökhatározó teljes ellátásban részesíti a Gondozási Központ, (takarítás, mosás) és valamennyi rezsiköltséget is fizeti.

Varjú Jánosnak napi 3-szori étkezést biztosít az intézmény, melyet a gondozott a mindenkor érvényben levő jogszabály alapján megtérít.

Amennyiben az örökhatározó éjszakai ellátásra szorul, akkor a szállást biztosító idősök klubjában látják el.

Az örökhatározó halálakor eltemettetik.

A testület hozzájárult Varjú János (Gyomaendrőd, B. Molnár u. 31.) lakossal kötött TARTÁSI (nem öröklési!) szerződés megkötéséhez.

Olajos János Gyomaendrőd
Széchenyi u. 17. sz. lakos

Javaslat:

a Körös Étterem és Szálloda
kapja vissza az eredeti
„HOLLER” nevet

Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet értesíti tisztelt ügyfeleit, hogy 1992. szeptember 1-jétől az alábbi betétkamatok érvényesek kirendeltségeinknél:

	évi	Bruttó %	Nettó %
1. Átutalási betétek	évi	17	17
2. Kamatozó betétek			
- látra szóló	évi	12	12
- egy évre lekötve	évi	25	20
- két évre lekötve	évi	25,625	20,5
- három évre lekötve	évi	26,25	21
3. Iskolaszövetkezeti betét	évi	12	12
4. Bank- és csekk számlabetét			
- lekötés nélküli	évi	15	
- lekötött			
- 1 hónap (30 nap)	évi	20	
- 2 hónap (60 nap)	évi	26	
- 3 hónap (90 nap)	évi	27	
- 6 hónap (180 nap)	évi	28	
- 9 hónap (270 nap)	évi	29	
- 12 hónap (360 nap)	évi	30	
5. Profitjegy - 360 napos lejáratra			
- 30 napig	évi	5	4
- 30 napon túl	évi	15	12
- 60 napon túl	évi	25	20
- 90 napon túl	évi	26,25	21
- 180 napon túl	évi	26,875	21,5
- 270-360 napig	évi	27,5	22
6. Tagsági jegy			
- 60 napon belül	évi	5	4
- 60 napon túl	évi	27,5	22
- 90 napon túl	évi	28,75	23
- 180 napon túl	évi	30	24
- 270 napon túl	évi	31,25	25
- 360 napon túl	évi	32,5	26
Lejáratú időn belül felvett összegek után	évi	5	4

Maratoni tárgyalás Kun Imre ügyében

Tavaly ősszel következett be az ismert tragédia és a gyanúsított ügyének tárgyalásai még mindig nem fejeződtek be egy igazságos ítélethirdetéssel.

Július 8-án a Gyulai Városi Bíróság a műszaki szakértő május 20-án be nem fejezett véleményét hallgatta meg. Ezt a vádlott ügyvédje nem fogadta el. A két orvosszakértő logikus és precíz részletes ismertetése az áldozat halálát okozó sérüléseiről, az elhangzottak már-már az igazságot körvonalazták. Egyöntetűen megállapítható tehát, hogy a nyom-, a műszaki és orvosi szakvélemény teljesen szinkronban van. Ennek ellenére K. I. ügyvédje független műszaki szakértőt kért. Az ügyész szerint ez már csak időhúzás. A bírónő újabb tárgyalást tűzött ki, amely szeptember 9-én lesz.

Nem értem az egészet, nem értek a joghoz, de lassan egy éve tart az ügyben érdekelt számára a lelki megmérettetés, ez mégiscsak furcsa és elgondolkoztató a kívülállóknak is.

HAL

Reménykedjünk?

Július végéig a költségvetésben 121,7 milliárd forint hiány halmozódott fel az egész évre tervezett 70 milliárd forintos deficittel szemben. A bevételek szintje a hetedik hónap végéig elérte a 411,1 milliárd forintot, 11,8 százalékkal marad el a tervezettől. A kiadások összege 532,8 milliárd forint volt, ez is kisebb, mégpedig 2,4 százalékponttal az időarányostól. A növekvő hiány ellenére a költségvetés finanszírozása nem okoz gondot a Pénzügyminisztériumnak, mivel a belöldi megtakarítások továbbra is erőteljesen növekednek.

Színes filmjének
előhívását, nagytárat

**24 óra alatt
BAK JÁNOS elintézi**

A film a trafikjában
leadható

GYOMAENDRÓD ÁSZAI X.

Dr. Sabján László fogorvos

Nagyon sok honfitársam hiányos fogazattal éli le életének nagyobbik hányadát. Sajnos rossz magyar szokás, hogy csak akkor megyünk el a fogorvoshoz, ha már fetrengünk a gyötrő, idegtépő fájdalomtól. Sokan a „gazdagok” közül, akiknek lenne dohányjuk, lyukas-szuvas fogakkal vezetik nyugati kocsijukat, kapcsolják be a legmenőbb videokészüléküket, használják a jó pénzért beszerezett számítógépes háztartási gépeiket. Százezer forintokat költenek a családi kriptájuk felállítására, saját kijelölt helyükkel. De az evilágon sajnálják a pénz fogaik pótlására, kezelésére.

1980 óta él Gyomaendrődön egy rokonszenves mediterrán mentalitású fiatalember, dr. Sabján László fogorvos. 1980-ban mint tősgyökeres fővárosi a SOTE-n szerezte orvosi diplomáját és pályázat útján Békés megyébe került és itt megragadt. Jó néhány hónappal ezelőtt gondolt egyet és „kiugrott” az állami fogorvosi „uniformizált” világból és magánrendelőt nyitott, a páciensek nagy-nagy meglepedésére.

– A fogorvostól valamilyen mértékben mindenki fél, ezt te hogyan próbálsz mérsékelni?

– Próbálok mindenkivel megtalálni a leideálisabb kontaktust, hogy fellazuljon, beszélgetünk, én általában viccelődöm: így oldódik a feszültség.

– Nálad minden generáció megfordul, vajon az idősebbeket és viruló fiatalokat mi motiválja a fogorvosi kezelésre?

– Az idősebbeket egy nagyon egyszerű igény, hogy enni kell és ez rágás nélkül nem megy, a fiataloknál döntő az esztétikusság, elsősorban a hölgyeknél.

– Vannak olyan öregek, akiknek 80 éves korukban is megvan az összes foguk és dicsekszenek azzal, hogy nem is nagyon mostak fogat. Hogy van ez?

– A kivétel erősíti a szabályt: 40–50 éves korra a sok szénhidrátot evő magyar ember fogai lazulnak. Közkeletű betegség az ínyorvadás, amely a szájpótlási kultúra alacsony szintje miatt van. Tehát a fogmosás elengedhetetlen!

– Beül a fogorvosi székbe egy beteg, aki a te javaslatod ellenére is ragaszkodik tömés helyett a foghúzás-hoz, ilyenkor mi a teendő?

– Teljes szabadság van, ő dönt, mert ha én javasolom a tömést és ezt elfogadja, utána már pszichés alapon is „úgy érzi”, hogy fáj, tehát a húzás jobb lett volna.

– A rossz fog, az ápolatlan száj kellemetlen szagot, lehetet ad, hogyan tudod mindezt gyógyítás közben elviseelni?

– Az egyetlen a harmadik évben idősebb emberek fogait kezeltük, akik protézissel is rendelkeztek, a büdös szájszagot ettől kezdve megszoktam.

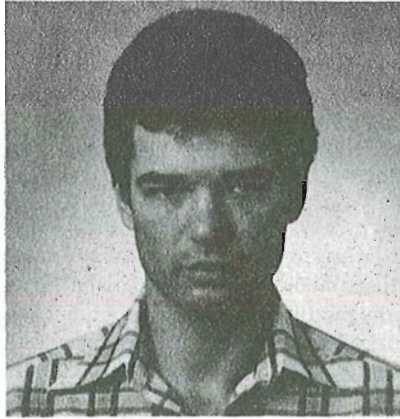
– Melyek azok a tényezők Magyarországon, amelyek egy-egy állampolgár fogainak minőségét kialakítják, befolyásolják?

– Az emberek igény szintje, szokásai, életmódja tájanként változik, ezzel együtt változik a fogápolási kultúra is. Kis hegyi településeken ha a közelben nincs fogorvos, már messzebbre nem hajlandó sok ember elmenni. Milyen az ivóvíz fluor- és kalciumtartalma, melyek a táplálkozási szokások. Hangsúlyozom azonban, hogy domináns a rendszeres fog- és szájpótlás!

– A különböző tv-állomások egy-egy újonnan feltűnt fogkrémek színes vonzó reklámjaikban esküsznek, hogy az a leghatásosabb a világon. Véleményed szerint melyik márkát a leghatásosabb?

– Nem a fogkrém minősége, hanem a fogmosás gyakorisága és a helyes módszer elsajátítása a döntő: a fog és az íny közötti rész mosása a legfontosabb. Tévhit az is, ha az illetőnek ingsyulladás miatt vérzik a foga, nem szabad fogat mosni, sőt kétszer-háromszor többször kellene! A fogérzékenység miatt a legajánlatosabbak a gyermekfogkrémek. A sokat hirdetett és igen drága Sensodyne a fogpótlásoknak ajánlott.

– Hirdetéseken olvasható a porcelánfog készítésének ajánlata, mi erről a tapasztalatod?

– Az ilyen fog szép és esztétikus, de kemény és merev, drága és sok gond van vele!

– Van igény a fémfogak készítésére?

– Igen, az idősebbek ragaszkodnak hozzá – megszokták.

– Saját fogaidat melyik kolléga kezeli?

– Én saját magam végzem tükörből. Szerencsére jó fogaim vannak. Én is félek a fogorvostól! Sőt ha látom, hogy más adja be a páciensnek, például az asszisztenső az injekciót, beleborzongok, de ha ezt én teszem, észre sem veszem.

– A magyar ember zóme rendszertelenül jár fogorvoshoz, mit javasolsz, hányszor menjenek el egy évben fogászati ellenőrzésre?

– Ez kortól függ, a fogaknak természetes kopása van, tehát egyszer évente legalább ezt meg kell tenni.

– A protézis használatától sokan viszolyognak, érthető hiszen a saját egészséges fog természetesen előnyösebb, sőt véleményem szerint gátlásosabbá teszi az embert, gondolom ezt tapasztalatból közvetve te is tudod, kiknek legnehezebb ez a pótlás?

– Főleg a nők válnak depresszióssá, ha megtudják, hogy műfoguk lesz.

– Ha este nyolckor megkeres egy szenvedő alany, hogy eltört a műfoga és neki 2–3 óra múlva meg kell jellenie, tudsz-e rajta segíteni?

– Igen, hisz beleélem magam az ő helyzetébe, megjavítom úgy, hogy néhány napig használható lesz, de utána már az alapos rekonstrukció kötelező, ezért is más egy magánfogorvos!

– Az amerikai filmsztárok fogai csillognak-villognak, ragyognak, elterjedt az róluk, hogy valamennyi fogukat beültetéssel kicserélték, igaz ez?

– Aki az USA-ban végzi a színi főiskolát, óriási kölcsönöket kap arra, hogy fogai szépek legyenek, mert a *hollywoodi* mosoly elengedhetetlen, itt is a saját fog megőrzése az elsődleges. A fogbeültetés sok embernél immunológiai problémát jelent. A fejlett nyugati országokban és az USA-ban már gyerekkorban lakkozzák a fogakat a barázdázás miatt, a fogszabályozás pedig itt mindennapos látvány, nálunk ettől idegenkednek, félnak, hátrányt érzik. A magas életszínvonal a gondtalanabb élet miatt a fogak egészségesebbek, korszerűbb a táplálkozás, az anya mivel otthon neveli gyermekét, megtanítja a helyes fogápolásra. Türelmesen stressz nélkül földarabolja kicsije számára a gyümölcsöt, zöldséget és megtanítja a rágást. Nálunk kapkodnak, turmixgépben pépes ételeket készítenek és így chhez szoktatjuk hozzá utódainkat. Főállású iskolafogászok kellenének! A magyar fogorvosok világszerte elismertek, a magyar beteg fogai sem satnyábbak a nyugaton élőkénél, de nálunk rosszul működik a társadalombiztosítási rendszer; pénztelenség van, a társadalomból eredő gondoknak meg kell változniuk, hogy minden jobbra forduljon.

– Miért lettél magánfogorvos?

– Először is soha nem szerettem a kötöttségeket, a munkafegyelmet, néha elkéstem vagy lógtam a közös szektorban. A betegekkel viszont mindig jó kapcsolatban voltam. A könyöklés, a talpnyalás nem az én világom. A társadalom átalakulóban van, az én saját átalakulásomat én elvégeztem magam, egyedül! A kártyarendszer bevezetésétől kiver a hideg, én megcsinálom a delikvens fogát és ő kifizeti.

– Igen megértő és humánus vagy, mondják sokan, mert még részletre is elvélve a fogpótlást. Sőt a tarifáid is elég mérsékelt.

– Lassan, oicsón kell bevezetni az új technológiát, hogy minél többen engem keressenek fel. Sokan azt hiszik, hogy a magánpraxis a gyors gazdagodáshoz vezet.

– Végül egy személyes jellegű kérdés: Mint virgigli pesti, hogyan szoktad meg a poros Alföldet?

– Szeretek itt élni, mindig vágytam kertes házra, ez beteljesült. 1980-ban vettem egy lovat, mert imádom őket, csodabogárnak néztek. A Körös és vidéke csodálatos természeti adottság. Több évnek kellett etelnie, hogy megismerjenek, úgy érzem a beilleszkedés jól sikerült, és ezek után már nehéz lenne itthagyni Gyomaendrődöt.

HAL

AZ ÉN ÁSZOM
SABJÁN LÁSZLÓ
FOGORVOS

* * *

Beküldendő a Polgármesteri Hivatal címére:
Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.

1992. október 15-ig

**A burgenlandi bódulat című cikket
méltatják osztrák barátaink**

An
Bethlen Gábor
Bere József
Mezőgazdasági
Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola

Sehr geehrte Herren der Direktion!

Vielen Dank Für die Übergabe Ihrer Zeitung und herzlichen Glückwunsch zur netten Gestaltung derselben. Leider war es uns in der landw. Bildungsstätte Oberwart nicht möglich, alles zu verstehen, was Sie auf Seite 4 über Ihre Burgenland-Exkursion geschrieben haben.

Herr Kammeramtsdir. Stellvertreter, Dr. Somogyi, ein gebürtiger Ungar, hat uns einen Großteil übersetzt und möchte nachstehende Sätze in Ihrer Sprache an Sie richten:

Kedves gyomaendrői lakosok!
Tisztelt Szerkesztőség!
Először is köszönetet mondunk a megküldött újságért, érdeklődéssel várjuk a folytatást. Nagyon örülünk, hogy Önöknek annyira tetszett a vidékünk, legalábbis ezt vettük ki az újságból.

Mit freundlichen Grüßen:
Der landw. Bezirksreferent:

V. Kalyan

**Köszönjük a hitet!
Köszönjük a biztatást!**

A Kiszéti Gyógy szállóért Alapítványhoz július 10-től augusztus 10-ig befizetéseikkel csatlakoztak:

Csapó Lajosné	Gyomaendrődről
Iványi István	Gyomaendrődről
Gubucz Károly	Gyomaendrődről
Knapcsek Lajos	Gyomaendrődről
Iványi Józsefné	Gyomaendrődről
Tímár Mátyás	Budapestről
Giricz Sándorné	Gyomaendrődről

Alapítványunk postájából szívesen és örömmel teszünk közzé néhány levéltörredéket, ugyanis arra nincs mód, hogy teljes leveleket is közölhessünk.

„Nagyon örülnék neki én is, ha ez az alapítvány elérné célját és Isten segédelmével egy kis jót tudnánk tenni az eléggé elcsüggedt és a jövőben eléggé pesszimista gyomaendrődieknek.

1992. IV. 30.
W. Gy. Anglia

„Mire elkészül a gyógy szálló, festményeim közül szívesen felajánlok néhányat falai díszítésére. Ezt már most megígérhetem.”

1992. május hó
Szeretettel: János Németországból

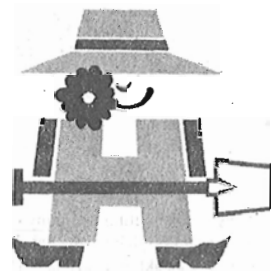
„Isten áldása legyen kezdeményezésükön.”

1992. május 28.
Imádságos szeretettel:
Tímár atya Budapestről

„BETHLEN”-BELGA BARÁTSÁG

VILLE DE LIEGE

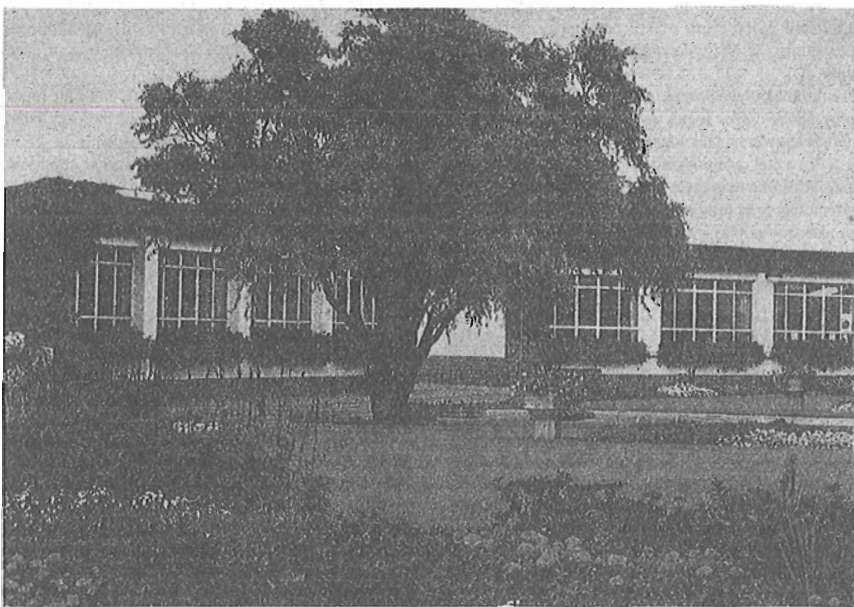
**INSTITUT
HORTICOLE**

Ausziából jövet – Romániába tartva – augusztus 4–5–6-án iskolánknál tartózkodott egy belga mezőgazdasági (kertészeti) középiskola 4 tagú küldöttsége. A tapasztalatok kicserélése közben kiderült, hogy vannak hasonlóságok a két országban folyó szakmai képzés területén. Természetesen vannak különbségek is, főleg ami az egyéni gazdálkodók, farmerek, vállalkozók képzését, átképzését illeti. Ezért a két isko-

la vezetősége elhatározta, hogy 1993 tavaszán 15–15 fő tanuló részvételével 1 hetes csere tanulmányutat szervez egymás országába.

A vendégeknek itt-tartózkodásuk során igyekeztünk minél többet megmutatni Gyomaendrőd szépségéből, nevezetességeiből. A delegációt a Városházán fogadta dr. Frankó Károly polgármester, dr. Farkas Zoltán alpolgármester és Csorba Csaba jegyző. G. J.

A 100 éves iskola Liegeben

A liegei iskolaigazgató

Handwritten signature of François Charlier

François CHARLIER
Directeur.

SZEPTEMBER

Névnapi szöfejtő

A Rozáliák szeptember 4-én tartják nevük napját, s nem árt, ha tudják, hogy irodalmunk klasszikus szerelmes versciklusa, Csokonai Lilla-dalai, kis híján Rozália- vagy Rózsi-dalok címmel kerültek bele irodalmi műveltségünkbe, bár Csokonai korában még a Rozália sem volt sokkal gyakoribb név nálunk, mint a dallamos csengésű Lilla. A Rozália maga olasz eredetű, de végső soron a virágok királynőjének tartott róza latin nevéből, a rosából származik. A róza – a latinos Róza és magyaros Rózsa, Rózsi alakban – női névként már jóval korábban, a középkorban előfordult nálunk a magyar névadásban, s a nép körében is igen népszerű volt.

A viola maga is latin eredetű, s eredetileg „ibolyá”-t jelentett; a középkor óta használták ezt is női névül nálunk, akárcsak magyarosabb alakját, az ibolyát. S itt érdemes megállnunk egy szóra: a Viola s az Ibolya ugyanis (mint a Bálint névnel már utaltunk rá) ugyanegy töről sarjadt (Méliusz Péter 1578-i füveskönyve még ivolyá-t említ: „iő szagu sárga iuolya”) – s mégis egészen más a két azonos eredetű név hangulata: A Violát különösen olaszos becéző alakját, a Violetát) kissé választékosabbnak érezzük, mint az egyszerű, szerény, hétköznapi Ibolyát. (A statisztikai adatok is érdekesen tükrözik ezt: mintegy két évtizede Magyarországon a december 19-i Violetát 58 családban, a június 15-i Violetát 19-ben, míg az augusztus 7-i, illetve szeptember 12-i Ibolyát csaknem ezren választották kislányuk nevéül.)

Voltaképp a Mihály régi Mikhál alakjának – gondoljunk a Bánk bán Mikhál bánjára – sa kicsinyítő képzős származéka lehet a Miksa, amelyet később a Maximilián név magyar megfelelőjeként használtak – tévesen. Így beszélünk a Habsburg uralkodók között Miksa császárról. Az újabb időkben a Nyugat folyóiratot megalapító Fenyő Miksa neve tette ismertté. A szeptember végi Szent Mihály-nap fontos, „jeles nap” volt a régi népeletben: a tavaszi Szent György napkor a szabadba kihajtott jószágot ilyenkor terelték haza: ez volt a pásztorfogadás befejezése, a juhok átvételének, a pásztorbér fizetésének s a pásztorfogadásnapja. A helyi pásztorok e napon tartották a medveünnephez hasonló farkasünnepüket.

A Mária egyike legkedveltebb női neveinknek (1967-ben például 4232-en kapták, csak 50-nel kevesebben, mint Éva ősanjának nevét), mindezt rengeteg alakváltozata (Mariann, Marianna, Marica, Marietta, Marina, Marinella, Marinetta, Marióra, Marion, Marita stb.), s becéző formája (Mari, Mary, Maja, Mariska, Marcsa, Maca, Mancsi, Mara, Manyi, Mici stb.) bizonyítja, valamint az, hogy a naptár több mint harminc Mária-napot tart nyilván. Nagy népszerűsége a keresztény, főleg katolikus országokban kezdettől fogva megvolt, hiszen Jézus anyjának nevét tisztelték benne. A fő ünnep ezért a katolikus naptár szerint szeptember 8., Kisasszony napja (Kisboldogasszony napja), Mária születésének napja; a szeptember 12. pedig a római egyház naptárában Mária nevenapja (festum nominis Beatae Mariae Virginis). Meg kell azonban jegyeznünk, hogy már Jézus születése, a kereszténység előtti is kedvelt név volt a Mária az ószövetségi zsidóság körében; a Biblia szerint Mózes és Áron testvérnője is ezt a nevet viselte, s az ő emléke tette népszerűvé Júdeában. A név különben héber eredetű, ahol Mirjam az alakja, s ez a görög és a latin bibliafordításokban módosult Mária-vá. Pontos jelentése megfejthetetlen: próbálták „Ürnő” Szépséges, Reményes, Isten kedveltje, Tenger csillaga” stb. jelentéssel értelmezni. Ilyesféléképpen értelmezte a XVI. századi énekköltő, Ilosvai Selymes Péter is:

*Jézus Krisztusnak szent anyja szűz Mária vala,
Keserűségnek tengeri neve jedzi vala...*

Kinek Mária, kinek más nevek viselői jelentették a beteljesedést: kinek a pap, kinek a papné – s kinek a lánya –, ahogy a szólásmondás tartja. A szeptember 8-i Máriákkal együtt ünnepük névnapjukat Adriennek. Szép és nemesen előkelő hangulatú nevük nem bibliai eredetű, voltaképp csak egy helység neve rejlik benne (mint pl. a Lidiában). Mivel pedig a Biblia szerint is Ádám vala az első, ez esetben is a név férjipárja, az Adorján is megelőzte az Adriáné: az ókori rómaiaknál ugyanis még így hangzott a név, férfi párja, pedig (H)Adriannak. Jelentése igen prózai: a Velence tartománybeli „Hadria városából való”.

Nyelvünk nemcsak a mássalhangzó-torlódást nem szereti (így lett a strangból istráng, a grófból gerőf, a scholából iskola stb.), hanem az azonos mássalhangzókat sem kedveli ugyanabban a szóban: a latin pilulából így lett pirula, a radirból a népnyelven ladír, a rorateból (hajnali mise) lóráte stb. Hasonló ment végbe a Gerhart névben is: a ropogós harcias, kemény német név a két lány-ll-

lel s a végén a zöngés d-vel megszélfüdt nyelvünkben, akárcsak később a szent életű püspök ellen feltámadt lázadók.

Történelmünk tragikus sorsú alakjához fűződik még egy néprajzilag is érdekes történet a „magyarok szimfóniá”-járól, amelyet a Walter névnel már idéztünk.

Juhász Gyula pedig így állított emléket a történetnek versében:

*Pogányok között töltött éjet, napot,
A farkasok közt járt Gellért, a pásztor
És kimerülve harctól, virrasztástól,
Pihenni tért tornyos Csanádba most.*

*A Megfeszített képén elborong
És a zsolozsmát egyhangúan mormolja.
Az alkonyat gyászleple száll a dómra,
Künn vakkantanak a komondorok.*

*De lám a mélyből hangos nóta szól,
Egy szolgálólány malmot hajt s dalol.
Valami pogány nóta, de mi szép!*

*Gellért dobogni érzi nagy szívét:
Tüzes varázssal, búvós áradattal
Véréit pezsdíti a szilaj magyar dal!
(Gellért püspök)*

Hogyan is szól a Rege a csodaszarvasról Arany Jánosnál a Buda halálában?

*Vadat üzni feljövénnek
Hős fia szép Enéhnek:
Hunor s Magyar, két dalia,
Két egytestvér, Ménróf fia.*

Nos, a magyarság két regebéli ősapjának szülőanyja itt az Eneh nevet viseli, s ez nem egészen költött név: a tudomány megállapítása szerint azonos szarvas-teleh jelentésű, ótörök eredetű ünö szavunkkal.

Az Enehből alkotta meg Vörösmarty Mihály képzelte A két szomszédvár című elbeszélő költeményében a becéző alakú bájos Enikőt, amely belekerült idővel a naptárakba is: szeptember 15-én tartják a név büszke viselői névnapjukat.

Valamivel többen a szintén szeptember 24-i Mercédeszt, amely nálunk elsősorban mint gépkocsimárka ismeretes, s némi meglepetést keltezt, mikor néhány éve a balatonfüredi Anna-bál győzteséről kiderült, hogy ez a keresztneve. Pedig nem a gépkocsiról kapta: a spanyol Mercedes a Fogolykiváltó Szűz Mária, vagyis a Mária Mercedes kifejezésből önállósult s vált női névvé. (A kifejezés különben a mór fogságba esett spanyol hadifoglyok kiváltásával kapcsolatos.) S hogy hogyan jön ehhez az autómárka? Úgy, hogy a Németországi Daimler gyár 1901-ben a gyártásvezető leányának, Mercedesnek nevét adta az új kocsi típusnak. S hogy mi a szebb: egy spanyolos barna Mercedes vagy egy szép fekete nyugatnémet Mercedes? Ez az, amire Kosztolányi Dezső azt mondta: a szépség annyira viszonylagos, hogy nem kérdezhajtuk meg, mi szebb: egy töltőtoll, vagy egy jaguár? Hát igen: egy Mercedes nevű szépségkirálynő – egy nyolchengeres Mercedesben...

A szeptember 18-i Diána is ókori regei név, mint Ariadné: a római regivilágban „a szűz Diána” az erdő, a vadászat, a hold(fény) és a szülés istennője volt (s föltehetőleg azonos eredetű a nap, nappal jelentésű dies szóval). Jelentése: ragyogás. Előkelő csengése, szép jelentése ellenére nálunk csak mérsékelt érdeklődés van iránta (1967-ben egy híján húszan kapták), az angol uralkodócsalád Diána nevű tagja talán növeli világszeret e szép név divatját.

A harc az egyik eleme a szintén germán eredetű Editnek is: birtok + harc, illetve – más magyarázat szerint: gazdag + harc az értelme. Abban mindenestre meggyeznek a vélemények, hogy első elemének, az ed-nek jelentése: vagyon, birtok – s ezt alátámasztják a hasonló alkotású germán eredetű férfinévek is, amilyen pl. az Edgár, az Edward stb., ezekről a következőkben szólnunk. Előtte azonban jegyeznük meg, hogy az Edit igen népszerű női nevek közé tartozik: 1967-ben 1788 kislány kapta (híres viselői között ott volt pl. Edith Piaf, az énekesnő is), s számos becéző alakja is emellett tanúskodik: a Ditke, a Ditta, a Dina stb. Közülük a május 6-i Ditta anyakönyvezhető is (Bartók Béla felesége, Pásztor Ditta is ezt a nevet viselte), noha ritka név (húsz éve egyetlen lányka sem kapta).

A szeptember 10-i Edgár sem tartozik legnépszerűbb neveink közé: jól ismert viselője a romániai magyar irodalom nagyra becsült képviselője: Balogh Edgár. Hazánkban az említett évben csak két gyerek kapta e nevet, amelynek jelentése: vagyon + dárda.

Az Edvárd s az Ede ugyan már nem szeptemberi, hanem október 13-i név, de eredetüknél fogva ide tartoznak: Arany János balladájából, A walesi bárdokból is tudjuk, hogy az angoloknál igen kedvelt név volt, számos uralkodójuk viselte, talán éppen a jelentése miatt, ami szó szerint ez: a birtokát megőrző. Belőle a nyelvújítók alkották meg az Ede nevet.

A régi magyar nyelvben volt egy Ögyén név, a görög eredetű Eugén (előkelő, nemes nemzetségből való) hangtani fejleménye, ebből az Ögyénből alakult az Ödön, de a nyelvújítók ezt már nem az Eugénnal azonosították, amellyel pedig genetikusan – származástaniilag – összetartozik, hanem a hozzá csak hangzásában hasonló germán Edmunddal vették egynek, míg a görög eredetű Eugént az ótörök eredetű magyar Jenővel (az utóbbi jelentése: bizalmas, tanácsadó, miniszter) Savoyai Eugént teljesen önkényesen és pontatlanul emlegették korábban Savoyai Jenőnek, s az Eugén (Ögyén – Ödön) azonosítása Jenővel Jókai regényében, A köszívű ember fiaiban Baradlay Ödön és Jenő tragikus névcserejéhez vezetett, mivel a német hivatalnok nem volt tisztában azzal, hogy a magyarban az Eugén megfelelője Ödön-e vagy Jenő.

A XX. SZÁZAD ELEJE

A PESTI HIRLAP

A századfordulót sohasem előzte meg oly nagy várakozás, mint a XX. század beköszöntésekor. A multban a századforduló csak folyamatos évszámozást jelentett. A XX. századnak már a közepe is elragadtatással sütkérezett a technika vívmányaiban, a század vége pedig utopisztikus csodákat várt gyermekétől, a XX. századtól. A gyermek csakugyan lángésznek bizonyult még az örültséghez való rokonságával is. Felülmult minden várakozást; rohamos karriernek indult, amelynek fényében kopottnak tűnt az elhagyott szülő.

Ebből a felfogásból fakad *Linek Lajos* kitűnő karikatúrája, amely *Kronosz* kocsmárosnak az *Örökkévalóság*hoz címzett vendéglőjét mutatja be. Az ajtóban megpillantjuk magát *Kronoszt*; jókora homokóra lóg hosszú madzagon nyakában; ezzel méri az időt; nem könnyű mesterség, hiszen a ráérők heves vitát vívtak, vajjon 1900-ban, avagy 1901-ben kezdődik-e az új század. Erre céloz *Kronosz*, amikor e szavakkal lóditja ki gyűrött vendégét: „Egy év óta potyázol itt, öreg! Most már takarodj!”

Ami a külpolitikát illeti, a közvélemény békésen ítélte meg az új századot. Az európai egyensúly biztosítottnak látszott. Sem a hármasszövetség, sem az *entente* nem látszott fenyegetni a békét. Maga az *entente* – *entente cordiale* (barátságos egyetértés) néven – kifejezetten az európai státuszkvóvónak az az a meglévő állapotnak biztosítására alakult. A két hatalmi csoportosulás egyikét sem gyanúsítják meg tehát karikaturistáink háborus szándékokkal. A kitűnő külpolitikai érzékű *Bér Dezső* egyszer mégis megrazolja a hármasszövetséget. De milyen különös alkalmóból?

Az történt ugyanis, hogy Bécsben a Jockey-clubban „vérbemenő” kártyajátzsma zajlott le egy magyar ur és egy lengyel mánás között; a magyar lett a milliós nyerő ama éjszaka végén, amelyet kibicként végigvirrasztott *Goluchovszky Agenor gróf* külügyminiszter is. *Goluchovszkyra* ráragadt a *kibic* név. Mint ilyent látjuk őt a „*Hármasszövetség-kávéházban*”, ahol *Ferenc József* királynak kibicel a *Vilmos* császár és *Umberto* királlyal folyó játszmában. A rajz aláírása: „*Elmehet, kibic, a partinak ugyanis vége lesz.*”

Időszakunknak két háborúja van, amelyet a magyar közönség – e boldog korban – páholyból szemlél. Az egyik az *angol-bur háború* (1899–1902), amelynél a közvélemény – a hollandokkal, franciákkal, németekkel egyértelműen – a burok pártjára áll. Próza, vers és karikatura egyként a burokat dicséri, s az angolokat szidja. Így *Feiks Jenő* karikatúrája a háború kitörésének évfordulóján bemutatja az elesetteket és sebesülteket szállító angol csapatokat, az előtérben *Kitchener* lorddal, ajkán e szavakkal: „*Távirótiszt ur, irja: A háború évfordulóját kitörő vidámsággal ülte meg az angol hadsereg...*”

A másik háború *Oroszország* és *Japán* között zuggott végig 1904–1905-ben. Ekkor volt a *második* felvonása a világtörténelem leghatalmasabb ötfelvonásos tragikomédiájának, melyben, sajnos, a tragikus elem tulharsogta a komikusát. Az első felvonás *II. Miklós cárnak*, a békecárnak lefegyverzési propagandáját tárja elének, a második az orosz-japán háborút, a harmadik a világháborút, a negyedik a bolsevizmus uralomra jutását, az ötödik a cár borzalmas végét. Karikaturistáink a békefuvalom mögött megérik a vihar szelét. *Faragó József* a *Kakas Mártonban* „*A lefegyverzés kérdéséhez*” címmel bemutatja „*A nép kálváriáját*”, amelyben a biborba öltözött minden oroszok cárja korbáccsal hajtja az ágyucsóból és szuronyokból összeformált keresztetvivő népet a Kálvária hegyén. Megilletődéssel és borzongással nézzük ezt a rajtot, amelynek fordítottja is bekövetkezett; Miklós cár is megjárta kálváriáját, amelynek végén szörnyű módon sujtott le rá végzete.

Bér Dezső rajza a *Borsszem Jankóban* már a *Hütelent* mutatja, aki – miután Miklós cár 1904 február 10-én proklamálta a Japán elleni háborút – *Bellonát*, a hadak istennőjét vezeti ol-tárhoz; az előtérben az elhagyott kedvest látjuk, *Paxot*, a *Békét*, amint gyermeküket szorítja magához, a hágai békeszerződést, közben kitör belőle a sóhaj: „*Oh, Nikoláj, Nikoláj! Hát ezzel a porontyoddal már most mit csináljak?*” A művész szatírája szigorát lírával enyhíti; méla hangulatot visz a világtörténelmi témába.

A MAGYAR KARIKATURA TÜKRÉBEN

1932 ÉVI NAGY NAPTÁRÁBÓL

Az Obrenovics-család uralma alatt magyarbarát politikát folytatott. Különösen vonatkozik ez Milán királyra, aki azonban 1889-ben lemondott a trónról, gyenge tehetségű Sándor fia javára. Maga Milán 1901-ben februárban halt meg. A Kakas Márton Bér rajzával mutatta be, hogy halálának híre Belgrádban milyen volt a minisztertanács.

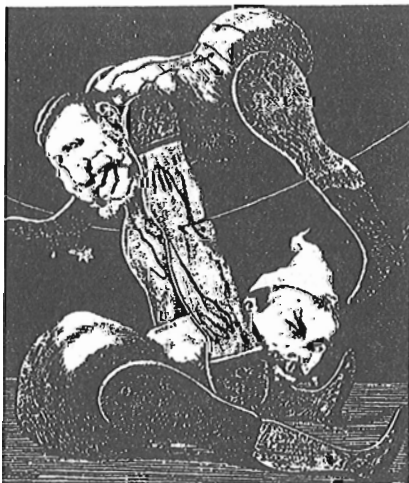
Draga királynő uralkodott Sándor helyett. Nem volt trónörökös! Hamis volt a hír, hogy a gólya utban van. Bér pompás rajzban mutatja be a „visszaszitt gólyát”, Sándor ajkán Tompa Mihály versével: „Csak vissza, vissza, nincs itt ki-kelet!”

Délszláv unióra sem gondolt ez időben senki, annál kevésbé, mert horvátok és szerbek közt a rokonérzés nem volt a legerősebb. Erre céloz Jeney rajza, amely horvátokat és szerbeket ilyen baráti táncban mutatja be:

A század vége Magyarországot is rózsás hangulatban találta. Magyarország a Habsburgok uralma alatt ezidőben állt hatalma és tekintélye tetőpontján. Bánffy Dezsőnek, a millennium miniszterének el kellett ugyan távoznia, az utóda, Széll Kálmán azonban a megértés jegyében szabadelvű pártjába tudta olvasztani a nézeti pártot is, vezérével, a ragyogó tehetségű Apponyi Albert gróffal. A felhők a Lajtántulról jöttek. Meg kellett ujítani az Ausztriával való gazdasági kiegyezést; ez évekig tartó harcot eredményezett Széll magyar és Körber osztrák miniszterelnök közt. A közönség szemében hol egyik, hol másik volt felül, amint ezt Faragó József Mübirközők c. rajza szemlélteti.

A kiegyezést Széllnek 1902-ben sikerült megkötnie. Közben sokat foglalkozott a közvélemény – Chotek Zsófiával kötött házassága alkalmával – Ferenc Ferdinánd trónörökössel; Faragó József *Post equitem sedet atra cura* (A lovas mögött ül a fekete gond) címmel a reakció lován mutatja be a trónörököszt; e képnek talán nem is pillanatnyi aktualitása ragad meg, mint inkább a végzetébe rohanó főhercegnek minden magyar vonástól mentes, szentetlen alakja.

1901-ben Széll választatott. Bér Dezső csibukos elmélázásban mutatja a kormányelnököt s a helyzetet Madách következő szavaival jellemzi: „Be van fejezve a nagy mű, igen. A gép forog, az alkotó pihen...”

A befejező rész
a következő számban
jelenik meg

AZ APOLLÓ MOZI SZEPTEMBERI MŰSORA

szeptember 5-7. 6 és 8 órától hétfőn csak 8 órától AZ ÖRDÖG JOBB ÉS BAL KEZE 2. (mb., szín., olasz) R.: E. B. Clucher. Fsz.: Bud Spencer, Terence Hill. T.: Trinita és Bambino megígérik haldokló apjuknak, hogy becsületes lótolvajok lesznek. Az elhatározást tett követi... és folytatják, ahol abbahagyták az első részben

10-11. 8 órától OROSZORSZÁG-HÁZ KÉMKÖZPONT LONDONBAN (színes amerikai film) rend.: Fred Schepisi. Amíg a film fő témája a folyamatban lévő gláznoszt, van benne egy lenyűgöző keletnyugati szerelmi történet is, olyan téma, amelyet Gorbacsov előtt aligha lehetett volna filmre vinni a Szovjetunióban. A rendező szerint ez nagyon optimista film. Egy kiábrándult emberről szól, aki olyan emberekkel találkozik, akik hajlandók kockára tenni az életüket az emberiségért; egy férfiről szól, aki találkozik egy asszonnyal, s ez a találkozás erőt ad neki ahhoz, hogy újra talpra álljon.

12-13. 8 órától AZ IDEÁLIS GYANÚSFŐTÖTT (mb., szín., amerikai) ** R.: Simon Moore. Fsz.: Liam Nesson, Laura San Giacomo, Kenneth Cranham. T.: Ketős gyilkosság történt egy szállodában: holtan találták egy magán-detektív feleségét és mellette egy híres festőművészt. A detektívet letartóztatják és halárra ítélik...

14. 8 órától A CSALÁS GYÖNYÖRE (szín., magyar) * R.: Gyarmathy Livia. Fsz.: Rita Tushingham, Für Anikó, Andorai Péter, Dörner György. T.: A film története a drasztikus átalakulásban lévő kelet-európai országban, Magyarországon napjainkban játszódik. 14 év!

17-18. 8 órától VÉRES ANGYAL (szín., amerikai film) R.: Bobby Roth Fsz.: Louis Gossett Jr., Barbara Williams 14 év!

19-20. 8 órától ÓRÜLT STONE, AVAGY 2008 A PATRÁNY ÉVE (mb., szín., angol-amerikai) * R.: Tony Maylam. Fsz.: Rutger Hauer, Kim Cattrall. T.: A Gonosz garázdálkodik a város patkányfertőzte utcáin. Hideg... Számító... Megállíthatatlan! Telihold idején hajta végre megszárlásait, rettegést hagyva maga után. A nagy természetű zsarut, Harley Stone-t megmagyarázhatatlan pszichikai kötelek fűzi a teremtményhez. Stone most rá pályázik minden erejével... 14 év!

21. 8 órától VINNY, AZ 1 ÜGYŰ (szín., amerikai filmvígjáték) R.: Jonathan Lynn. Fsz.: Joe Pesci, Ralph Macchio, Mari-sa Tomei

24-25. 2 órától ifjúsági és 8 órától BEETHOVEN (mb., szín., amerikai) R.: Brian Levant. Fsz.: Charles Grodin, Bonnie

hunt, Dean Jones. T.: Beethoven, a kis bernáthegeyi kutya megszökik a sintérek karmai közül. Egy hideg éjszakát egyedül tölt el egy felborult szemetes kukában. Reggel azonban útnak indul, s rátalál álmai otthonára, kertjére és gazdájára. Azután elkezd nőni, nőni, nőni...

26-27. 8 órától NINDZSA KÜLDETÉS (szín. angol-svéd kalandfilm) R.: Mats Helge. Fsz.: Bo F. Munthe, Hanna Pola

28. 2 órától diákelőadás és 8 órától HAMLET I-II. (szín. angol-olasz film). R.: Franco Zeffirelli. Fsz.: Mel Gibson, Glenn Close

28. délelőtt 10 órától OVI-mozi HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE színes, mb. amerikai rajzfilm

október 1-2. 8 órától SUPERMAN 2. (mb., szín., amerikai) R.: Richard Lester. Fsz.: Christopher Reeve, Gene Hackman. T.: A lázadó Zod tábornok és kísértői kiszabadulnak fogságukból és Washingtonba mennek, hogy bosszút álljanak. Superman legendás erejével legyőzi a gazembereket.

Pénztárnnyitás előadás előtt 1 órával.

Tanulj szórakozva!

Ismét ifjúsági előadások a moziban!

Minden hónap utolsó hétfőjén délelőtt 10 órától ovi-mozi

(IX. 28. Hófehérke és a hét törpe)

Általános iskolák alsó tagozatosai részére az eddig jól bevált 8 szelvényes bérletes sorozat.

(IX. 24-25. Beethoven)

Általános iskolák felső tagozatosai részére történelmi és vallástörténeti sorozat.

(IX. 21. Egri csillagok)

Középiskolások részére a világirodalom remekei kerülnek bemutatásra.

(IX. 28. Hamlet)

Az Apolló mozi vezetője

A Gyomai Kner Nyomda Kft. büféjébe üzemeltetőt keresünk

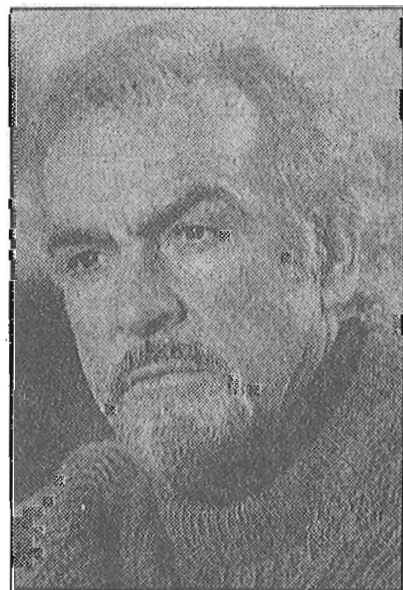
A büfé csak a nyomda dolgozóinak árúsít, szeszes ital nem forgalmazható. Berendezés (hűtő, kávéfőző stb.) szükséges, polc van

Érdeklődni és jelentkezni lehet
Szász Imre ügyvezető igazgatónál
1992. szeptember 11-ig

OROSZORSZÁG-HÁZ

A női főszereplő, Michelle Pfeiffer szerint: „Ez volt a legnehezebb filmem. Eddig legfeljebb más dialektusban kellett játszanom, itt viszont egy teljesen más kultúrából való aszszonyt alakítok. Oroszországról könnyű beszélni, de megérteni cseppet sem az.”

A férfi főszerepet játszó Sean Connery így beszélt a figuráról: „Remeknek találtam a regényt. Az én hőszám, Barley Blair az elején egy piás, szaxofonozgató, kiégett könyvkiadó, akinek az egész élete egy káosz. Az oroszországi találkozásai és az erkölcsi dilemma, amellyel szembe kell néznie, segítenek neki, hogy visszatérjen a normális világba.”

KNER-REJTVÉNY II.

1. A képen látható KNER SC milyen sportágban szerepelt?

2. Mi volt a neve annak a Knerék által kiadott folyóiratnak, mely a különleges, művészi béli meghívókat tartalmazta?

3. Mielőtt a nyomda a mai helyére költözött, előtte hol működött?

4. Hogy hívták azt a neves egyházi személyiséget, akinek a síremlékére Kner Izidor gyűjtést kezdeményezett?

5. Ki és miért (kiknek az emlékére) telepítette a Hősök útján található hársfákat?

6. 1889-ben jelent meg Kner Izidor könyvnyomdájában az „Emlékirat városunk, Gyoma jelenéről...” c. kiadvány. Mi adta az apropóját, hol helyezték el a kiadvány 1 példányát?

7. Ki volt az a gyomai óvónő, akinek novellái Kner Izidor könyvnyomdájában jelentek meg?

Beküldési határidő: szeptember 15.

Cím: Hudák Julianna

Gyomaendrőd

Kner Nyomdaipari Múzeum

A múlt havi nyertesek: **MOLNÁR TIBORNÉ**, Bajcsy-Zsilinszky u. 58.
TÓTH LAJOSNÉ, Selyem u. 124. **SZÉPLAKI EDIT**, Békéscsaba,
Urszinyi u. 16.

OLVASÓI LEVÉL

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Kérem, közölje észrevételemet a Gyomaendrőd Híradóban, mivel Gyoma és környéke érdekeit szolgálná észrevételem.

Nagyon sokszor voltam mint veszélyeztetett terhes erősítésen a gyomaendrőd Szülőotthonban. Az ott töltött időszak alatt bizony igen sok mindent észrevettem és találtam. A szülőotthonban minden elhanyagolt, összetoldozott, elavult. A belső ellátásról nem is beszélve. Rongyosak a pelenkák, a kisbabákon rossz ruhák vannak. Erről nem az ott dolgozó orvos vagy ápolók tehetnek, ők a maximumot nyújtják. Elvárnánk az itteni polgármestertől, dr. Frankó Károlytól, hogy ne a mezőtúri kórházat támogassa magas összeggel, hanem az itteni rossz szociális helyzeten próbálja javítani.

Mert aki Mezőtúrra megy betegnek vagy szülni, annak úgys fizetni kell, és őket támogatja Szolnok megye. Jó lenne, ha a Gyomaendrőd és környéke kismamáinak is jobb lenne a sorsa, aki itt akar gyógyulni vagy szülni. Nem mindenki tudja megfizetni a privát kezelést.

Ezek nevében kérem, teljesítse, hogy írásom bekerüljön az újságba.

Egy beteg

VÁLASZ

Tisztelt Ismeretlen!

Mezőtúr városának egészségügyi intézményét nem én egyedül, hanem a képviselő-testület támogatta. A támogatás műszerek vásárlására lett kifizetve. Nagyon sok gyomaendrőd betege gyógykezelték a szomszéd városban – úgy éreztük, hogy erkölcsi kötelességünk – egyébként a kéréssel a Mezőtúri Kórház vezetői kerestek meg bennünket. Nem vitás: a helybeli szülőotthon igen sok kívánnivalót hagy maga után annak ellenére, hogy sok pénzbe kerül így is a városnak. Szerintem lesz majd rá lehetőség, hogy megoldódnak – a város számára fontos a szülőotthon – de más és más megoldandó gond is nagyon fontos. A baj az, hogy most mindenki tőlünk várja sorsa jobbra fordulását, és ez természetesen ilyen rövid idő alatt nem megy.

*Tisztelettel
dr. Frankó Károly
polgármester*

Építkezők figyelem!

Gyomaendrőd Város Önkormányzata értesíti a lakosságot, hogy Gyomaendrődön az Újkertsoron

közművesített lakótelkek

kerülnek értékesítésre, melyek egyedi és sorházak építésére alkalmasak

Területük: 560 m²

A telkek vételára: 170 000 Ft

A telkek vásárlásához az első lakáshoz jutó fiatal házaspár

100 000 Ft vissza nem térítendő támogatást, valamint

50 000 Ft kamatmentes kölcsönt vehetnek igénybe, melynek időtartama 10 év.

Nem első lakáshoz jutók a vételár megfizetéséhez

70 000 Ft kamatmentes kölcsönt vehetnek igénybe, melynek időtartama 10 év.

Jelentkezni, illetve részletes felvilágosítást kérni a Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Csoportjánál lehet, ügyfélfogadási időben:

Hétfő: 8–16

Kedd: 8–12

Szerda: 8–16

Csütörtök: 8–16

Péntek: 8–12

A Barátság SE mérkőzései (megyei II. osztály)

1. forduló, augusztus 15., szombat, 17.00: Kondoros–Gyomaendrődi Barátság, Csanádapáca–Doboz. **10.00:** Kunágota–Vésztő. **Augusztus 16., vasárnap, 17.00:** Dévaványa–Gádos, Csorvás–Magyarbánhegyes, Békéssámson–Körösladány, Újkígyós–Csabacsúd, Gyulai Magán SE–Kaszaper.

2. forduló, augusztus 22., szombat, 17.00: Vésztő–Kondoros, Doboz–Csorvás, Gyomaendrődi Barátság–Dévaványa. **Augusztus 23., vasárnap, 17.00:** Kaszaper–Kunágota, Csabacsúd–Gyulai Magán SE, Körösladány–Újkígyós, Magyarbánhegyes–Békéssámson, Gádos–Csanádapáca.

3. forduló, augusztus 29., szombat, 17.00: Gyulai Magán SE–Körösladány, Kondoros–Kaszaper, Csanádapáca–Dévaványa. **Augusztus 30., vasárnap, 17.00:** Csorvás–Gádos, Békéssámson–Doboz, Újkígyós–Magyarbánhegyes, Kunágota–Csabacsúd, Gyomaendrődi Barátság–Vésztő.

4. forduló, szeptember 5., szombat, 16.30: Doboz–Újkígyós, Csanádapáca–Csorvás. **Szeptember 6., vasárnap, 16.30:** Dévaványa–Vésztő, Kaszaper–Gyomaendrődi Barátság, Csabacsúd–Kondoros, Körösladány–Kunágota, Magyarbánhegyes–Gyulai Magán SE, Gádos–Békéssámson.

5. forduló, szeptember 12., szombat, 16.30: Újkígyós–Gádos, Gyulai Magán SE–Doboz, Kondoros–Körösladány, Gyomaendrődi Barátság–Csabacsúd, Vésztő–Kaszaper, Csorvás–Dévaványa. **Szeptember 13., vasárnap, 16.30:** Kunágota–Magyarbánhegyes, Békéssámson–Csanádapáca,

6. forduló, szeptember 19., szombat 16.00: Doboz–Kunágota, Csanádapáca–Újkígyós. **Szeptember 20., vasárnap, 16.00:** Dévaványa–Kaszaper, Csabacsúd–Vésztő, Körösladány–Gyomaendrődi Barátság, Magyarbánhegyes–Kondoros, Gádos–Gyulai Magán SE, Csorvás–Békéssámson.

7. forduló, szeptember 26., szombat, 16.00: Kondoros–Doboz, Gyomaendrődi Magyarbánhegyes, Vésztő–Körösladány, Gyulai Magán SE–Csanádapáca. **Szeptember 27., vasárnap, 15.00:** Kunágota–Gádos, Kaszaper–Csabacsúd, Újkígyós–Csorvás, Békéssámson–Dévaványa.

8. forduló, október 3., szombat, 14.00: Doboz–Gyomaendrődi Barátság, Csanádapáca–Kunágota. **Október 4., vasárnap, 14.00:** Dévaványa–Csabacsúd, Körösladány–Kaszaper, Magyarbánhegyes–Vésztő, Gádos–Kondoros, Csorvás–Gyulai Magán SE, Békéssámson–Újkígyós.

9. forduló, október 10., szombat, 14.00:

Gyomaendrődi Barátság–Gádos, Vésztő–Doboz, Gyulai Magán SE–Békéssámson, Kondoros–Csanádapáca. **Október 11., vasárnap, 14.00:** Kaszaper–Magyarbánhegyes, Csabacsúd–Körösladány, Kunágota–Csorvás, Újkígyós–Dévaványa.

10. forduló, október 17., szombat, 13.30: Doboz–Kaszaper, Csanádapáca–Gyomaendrődi Barátság, Csorvás–Kondoros. **Október 18., vasárnap, 13.30:** Dévaványa–Körösladány, Magyarbánhegyes–Csabacsúd, Gádos–Vésztő, Békéssámson–Kunágota, Újkígyós–Gyulai Magán SE.

11. forduló, október 24., szombat, 13.00: Kondoros–Békéssámson, Gyomaendrődi Barátság–Csorvás, Vésztő–Csanádapáca, Gyulai Magán SE–Dévaványa. **Október 25., vasárnap, 13.00:** Kaszaper–Gádos, Csabacsúd–Doboz, Körösladány–Magyarbánhegyes, Kunágota–Újkígyós.

12. forduló, október 31., szombat, 13.00: Doboz–Körösladány, Csanádapáca–Kaszaper, Gyulai Magán SE–Kunágota. **November 1., vasárnap, 13.00:** Dévaványa–Magyarbánhegyes, Gádos–Csabacsúd, Csorvás–Vésztő, Békéssámson–Gyomaendrődi, Újkígyós–Kondoros.

13. forduló, november 7., szombat, 13.00: Kondoros–Gyulai Magán SE, Gyomaendrődi Barátság–Újkígyós, Vésztő–Békéssámson, Kunágota–Dévaványa. **November 8., vasárnap, 13.00:** Körösladány–Gádos, Magyarbánhegyes–Doboz, Kaszaper–Csorvás, Csabacsúd–Csanádapáca.

14. forduló, november 14., szombat, 13.00: Csanádapáca–Körösladány, Gyulai Magán SE–Gyomaendrődi. **November 15., vasárnap, 13.00:** Dévaványa–Doboz, Gádos–Magyarbánhegyes, Csorvás–Csabacsúd, Békéssámson–Kaszaper, Újkígyós–Vésztő, Kunágota–Kondoros.

15. forduló, november 21., szombat, 13.00: Doboz–Gádos, Gyomaendrődi–Kunágota, Vésztő–Gyulai Magán SE, Kondoros–Dévaványa. **November 22., vasárnap, 13.00:** Kaszaper–Újkígyós, Csabacsúd–Békéssámson, Körösladány–Csorvás, Magyarbánhegyes–Csanádapáca.

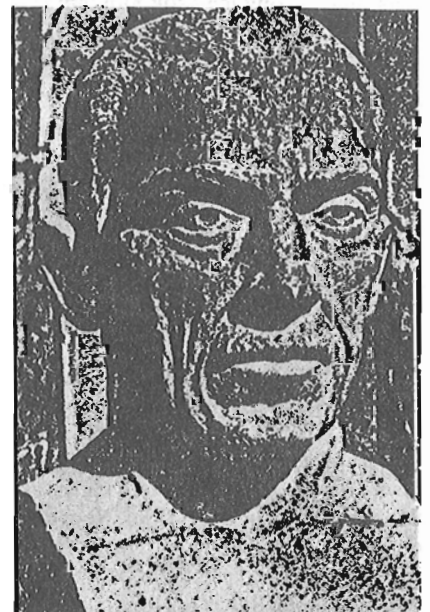
BÉRBE ADÓ

Gyomaendrőd Város Polgármesteri Hivatala bérebe adja a Gyomaendrőd, Hősök útja 56. szám alatti 69 m²-es épületét. Igénybe vehető villamosenergia: 15 kVA.
Érdeklődni: a Polgármesteri Hivatal 8. számú irodájában lehet ügyfélfogadási időben.

Polgármesteri Hivatal

A GYEFC mérkőzései az 1992–93. évi bajnokság őszi forduló sorsolása NB/III Alföldi csoport

1992. 08. 15. 17.00 szombat
Gyomaendrőd – Kecskeméti SC
1992. 08. 23. 17.00 vasárnap
Miske – Gyomaendrőd
A busz indul 10.30-kor
1992. 08. 29. 17.00 szombat
Gyomaendrőd – Szegedi VSE
1992. 09. 05. 16.30 szombat
Gyomaendrőd – Szegedi D.
1992. 09. 13. 16.30 vasárnap
Dabas – Gyomaendrőd
A busz indul: 11.00
1992. 09. 19. 16.00 szombat
Gyomaendrőd – Makó
1992. 09. 26. 16.00 szombat
Mezőkovácsháza – Gyomaendrőd
A busz indul: 11.30
1992. 10. 03. 14.00 szombat
Gyomaendrőd – Orosháza
1992. 10. 11. 14.00 vasárnap
Kecskeméti TE – Gyomaendrőd
A busz indul: 9.30
1992. 10. 17. 13.30 szombat
Gyomaendrőd – Tiszakécske
1992. 10. 25. 13.30 vasárnap
Kkdorozsma – Gyomaendrőd
A busz indul: 9.15
1992. 10. 31. 13.00 szombat
Gyomaendrőd – Hmvásárhely
1992. 11. 08. 13.00 vasárnap
Nagyszénás – Gyomaendrőd
A busz indul: 9.15
1992. 11. 14. 13.00 szombat
Gyomaendrőd – Ceglédi H.
1992. 11. 22. 13.00 vasárnap
Gyula – Gyomaendrőd
A busz indul: 9.30

Papp Zsigmond: Szabó Pál

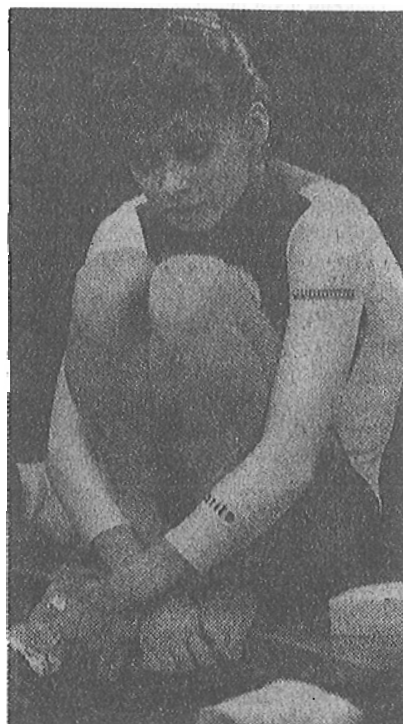
MEGYÉNK ELSŐ OLIMPIAI ARANYÉRMESE

*Szívből és szeretettel köszöntjük
megyénk első olimpiai aranyérmesét,
ÓNODI HENRIETTA
tornásznőt!*

*Egyben nagy tisztelettel meghívjuk
sportszarnokunk
másodszori átadására*

Gyomaendrőd sportszerető polgárai

Az „Érted Vagyunk” Alapítvány 1992. július 25-én ismételten Sport-napot szervezett a Templom-zugban, a Szabadstrandon.

Az egész napos sportrendezvényen gyerekek és felnőttek egyaránt játszhattak, szórakozhattak.

Érdekes bemutatót tartott a Modellezők Klubja és a MEOE gyomai szervezete.

A résztvevőknek éhezni sem kellett – babgulyás és halászlé várta a kedves vendégeket.

Este diszkón szórakozhattak a résztvevők.

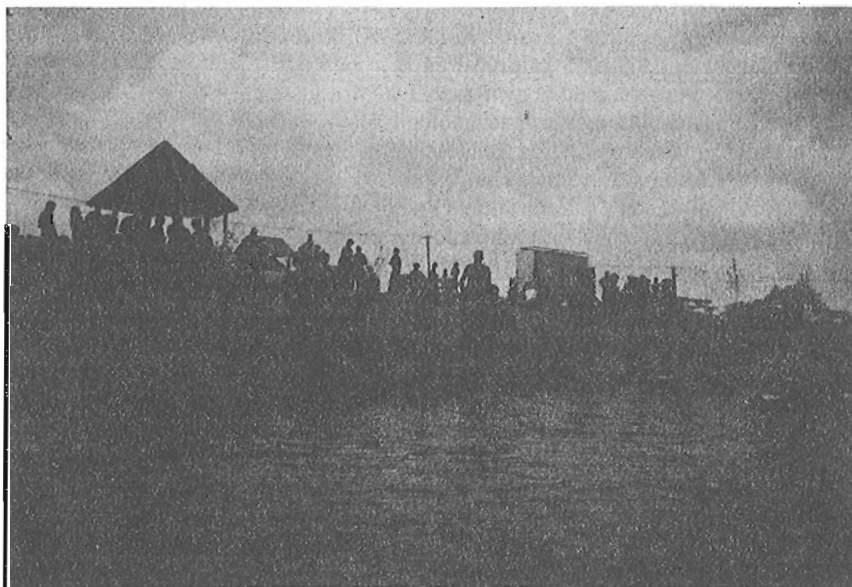
Ez a Sport-nap nem jöhetett volna létre, ha ismételten nem támogatták volna az alapítványt vállalkozók, üzemek, vállalatok.

Az „Érted Vagyunk” Alapítvány köszönetét fejezi ki támogatóinak:

Szendrei Dóra	Iparker Kft.
Stranszky Mihályné	Pájer Sándor
Bódis Boldizsár	Pólóüzem
Bak János	Cibere
Kucsik István	Bottlik Judit
Keresztes Tibor	Hanyecz Károly
Kner Nyomda Kft.	Csipet bolt
Halászati Tsz	Dy-Wa Kft.
Dr. Sabján László	Poharelec László
Varga Béla	Fürj Józsefné
Erdei Ferenc	Körösi Sütőipari Szöv.
Gyomaszolg Kft.	Braunné Dinya Margit
OTP	Tőgyi Angéla
Szerető István	

Most az idő is szerette...

RAJT!

HÖLGYEK!

A 617-BARÁTSÁG SE szeptember 16-án 16.30 órakor megkezdi a kézilabdaedzéseket az endrői pályán.

Várjuk az érdeklődőket!

KÉPTÁRUNKÉRT

1991 márciusában született a „Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért Alapítvány.” Jelenleg vagyona a Gyomaendrőd Kossuth u. 11. szám alatti ingatlan 700 000 forint értékben, 1991-ben és 1992-ben a polgármesteri hivatal 500 000-500 000 forintot adott, tehát 1 milliót. Az Alapítvány csekkszámlijára eddig a magánszemélyek összesen 43 000 forintot fizettek be. A még felújítás alatt álló épület múzeumi működési engedélyt kapott, elnevezése: VIDOVSZKY BÉLA HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY. (A gyomai születésű Vidovszky Béla (1883-1973) a budapesti, müncheni és párizsi képzőművészeti tanulmányai után a szolnoki művésztelep tagja lett. A mintegy kétezer alkotása közül húszat a Magyar Nemzeti Galéria őriz. A Parlament épületében öt festménye található. Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet (Kossuth u. 30.) épületében van jelenleg a Vidovszky- emlékszoza.

E helyiségben 13 festmény, 1 a művészt ábrázoló szoborportré, 1 íróasztal és 2 asztali lámpa a művész hagyatéka. A város képzőművészeti „vagyonát” gazdagítják még a Corini Margit-képek is.

Ezeket a nagy értékeket egy reprezentatív, állandó helyen kell őrizni, bemutatni, dicsekedni vele ország-világ előtt.

Láng Miklós a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének vezetője úgy végrende-

kezett, hogy a jelenleg tulajdonát képező két Vidovszky-festményt Gyomaendrőd város önkormányzatának adományozta (ő és felesége halála után kapnak meg).

Köszönet és hála jár ezért a nemes cselekedetért. A Kossuth u. 30. szám alatt a Kner Nyomdaipari Múzeummal szemben lesz városunk KÉPTÁRA. Az Alapítvány tagjai a megnyitót 1993-ban Vidovszky Béla születésének 110. évfordulója alkalmából tartanák.

Nagy fegyvertény lenne, ha ez a tervezett

időben megvalósulna. Gyomaendrőd rangját, hírnevét növelné, gazdagítaná, kultúránk szerény palettáját új színnel bővítené.

A Polgármesteri Hivatal önzetlen támogatása, valamint Szerető Béla iparosainak ingyenes munkálatai nagyot lendítettek a bemutatótermek jelenlegi állapotának megteremtésében. De a beteljesüléshez, a KÉPTÁR funkcionálásához még kellene pénz és egyéb segítség. Tisztában van vele minden józanul gondolkodó gyomaendrőd állampolgár, hogy óráról órára nehezedik az emberek megélhetése. Ilyenkor kultúrára, művészetre, művelődésre, szórakozásra alig-alig, vagy egyáltalán nem jut. Nagyon válságos időszakban kérjük a lakosság segítségét. Minden szépet kedvelő, a városát igazán szerető lakót szeretnénk megnyerni kisebb-nagyobb hozzájárulásra.

Tisztelt Egyesületek, Kft.-k, Intézmények, Kisiparosok! Járuljanak hozzá a KÉPTÁR létrejöttéhez! Így erkölcsi tekintélyük is magasabbra szökkenne. Így utódaink méltón emlegetik majd az adakozók neveit. Kövessük valamilyen formában mi (erőnkhez mérten) LÁNG GYÖRGY úr példáját!

Én is ígérem, hogy az októberi illetményből befizetek egy összeget az ALAPÍTVÁNY részére.

HAL

Kerek ez a zsemle, nem fér a zsebembe...

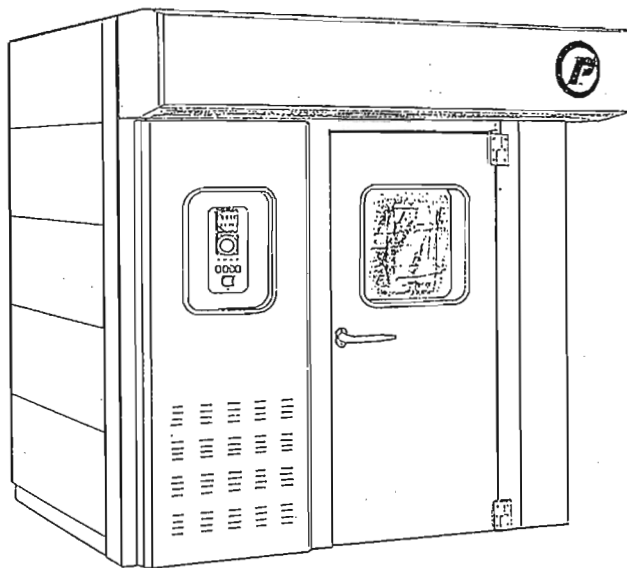
Néhány hete vidáman énekelheti ezt a kedves kis dalocskát, aki a Sütőipari Vállalat „megdagadt, meghizlalt” péksüteményét veszi.

Beszereztek egy francia gyártmányú (R85-ös) forgóállványos kemencét egy kelesztő kamrával együtt, amely forradalmi változást hozott a zsemle gyártásában a kereskedelem és a vevők nagy öröme. Az új technológia lényege, hogy a tészta megformálásától a tészta kihűléséig emberi kéz nem avatkozik bele a munkafolyamatokba.

A kelesztő kamrában a páratartalom és a hőmérséklet szabályozható. A zsemlek igen esztétikus, formatervezett kocsikon várják a lehűlést, hogy utána a kereskedelembe kerüljenek.

Franciaországban mindez az üzletekben zajlik a vevő előtt: üvegen keresztül gusztlálhatják a zsemle megszületését és utána a kocsikról kívánság szerint válogatnak. A duplájára nőtt finomság súlya és ára továbbra változatlan. Bízunk benne, hogy ez a minőség csak javulni fog, és talán egyszer már vasárnap is lehet friss péksüteményt kapni.

A tájékoztatót köszönjük Nagy Zsolt műszaki osztályvezetőnek.

A kemence rajza

Gyomaendrőd Híradó

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának lapja.

Felelős szerkesztő: Hajdú László. Kiadja: Gyomaendrőd Képviselő-testülete. Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.

Telefon: 67/31-320. Felelős kiadó: dr. Frankó Károly polgármester.

Készült a Gyomai Kner Nyomdában, a nyomda alapításának 110. esztendejében

Gyomaendrőd, Kossuth u. 10-12.

Felelős vezető: Szász Imre ügyvezető igazgató. Terjesztik a gyomaendrőd postahivatalok, diákok és kereskedők.

Engedélyszám: III/PHF/108/BE ISSN 0238-8391